

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Havenkwartier Zeewolde

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

1 oktober 2010 / rapportnummer 2459-30

1. Hoofdpunten van het advies

In de gemeente Zeewolde wordt, als onderdeel van de Polderwijk, de komende jaren het Havenkwartier gerealiseerd. Naast een woongebied vormt het Havenkwartier een belangrijke schakel in de vaarroute vanuit de Flevopolder naar het Wolderwijd en de Randmeren. In het gebied is de realisatie van een schutsluis voorzien, waarmee het peilverschil tussen de polder en het Wolderwijd kan worden overbrugd. In samenhang met deze sluis wordt de primaire waterkering aangepast en ter hoogte van het Havenkwartier mogelijk verlegd. Omdat het bestemmingsplan een kader vormt voor deze activiteit wordt voor het bestemmingsplan een plan-m.e.r.-procedure doorlopen.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ is gevraagd advies uit te brengen over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een beschrijving van de effecten op de Natura 2000-gebieden Wolderwijd en Nulder-nauw. Als significante effecten niet kunnen worden uitgesloten dan dient in het MER een passende beoordeling te worden opgenomen;
- een beschrijving van de effecten van het voornemen op de aspecten water en veiligheid, verkeer en vervoer en woon- en leefmilieu zoals aangegeven in het beoordelingskader in de notitie reikwijdte en detailniveau;
- een goede en publieksvriendelijke samenvatting, net als in de startnotitie voorzien van overzichtelijk en 'leesbaar' kaartmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de notitie reikwijdte en detailniveau voldoende aan de orde komen.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder adviezen.

2. Achtergronden en besluitvorming

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

Beschrijf in het MER achtergrond en doel van het voornemen. Om alternatieven te kunnen toetsen aan doelbereik en milieugevolgen adviseert de Commissie om de doelstelling te vertalen in concrete toetsingscriteria.

2.2 Beleidskader en te nemen besluiten

Beschrijf in het MER de wet- en regelgeving en het beleid waarmee rekening gehouden moet worden bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. Geef in het MER aan of principeoplossingen of alternatieven passen binnen de randvoorwaarden uit deze wet- en regelgeving en van dit beleid. Geef aan welke consequenties dit heeft voor het voornemen.

Geef aan welke (vervolg)besluiten, vergunningen en ontheffingen noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de dijk aanpassing of dijkverlegging, en welke instanties daarvoor bevoegd gezag zijn.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

Geef inzicht in de activiteiten die plaatsvinden in zowel de realisatiefase (aanleg/inrichting) als de eindsituatie (gebruik, beheer en onderhoud). Besteed aandacht aan de fasering en doorlooptijd van de uitvoering.

Het project Havenkwartier vormt voor bepaalde onderdelen een nadere detailuitwerking van het bestemmingsplan Polderwijk, waarvoor eerder een m.e.r.-procedure is doorlopen. De aanpassing van de primaire waterkering en realisatie van de sluis is in het MER Polderwijk destijds niet beschreven. Daarnaast leidt de nadere invulling van de Polderwijk mogelijk tot effecten die relevant zijn in het kader van het MER Havenkwartier. Geef in het MER duidelijk aan op welke onderdelen de huidige plannen voor het Havenkwartier afwijken van de situatie die in het MER Polderwijk is beschreven (bijv. aantal ligplaatsen, aantal vaarbewegingen en lichtuitstraling van het Havenkwartier).

3.2 Alternatieven & varianten

In paragraaf 2.2 van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt aangegeven welke alternatieven en varianten in het MER onderzocht gaan worden. De Commissie vindt dat deze alternatieven in voldoende mate de bandbreedte van reële keuzemogelijkheden afdekt. Ze beveelt

daarbij aan om, indien in het voortraject andere alternatieven zijn afgevallen, kort te beschrijven welke deze waren en om welke redenen deze verder niet zijn meegenomen.

3.3 Referentie

Geef een beschrijving van de referentiesituatie waarmee de alternatieven worden vergeleken. De referentiesituatie bestaat uit de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling.

Onder de autonome ontwikkeling wordt de toekomstige ontwikkeling van het milieu verstaan, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Deze toekomstige milieusituatie bestaat uit de ontwikkeling van de huidige activiteiten in het studiegebied en van bekende nieuwe activiteiten.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Om alternatieven goed te kunnen toetsen aan doelbereik en milieugevolgen adviseert de Commissie om de toetsingscriteria, waar mogelijk, kwantitatief en meetbaar te maken.

Het ligt voor de hand dat in het MER Havenkwartier gebruik wordt gemaakt van de effectbeschrijvingen in het MER Polderwijk. Geef aan in hoeverre het onderhavige voornemen leidt tot een afwijkende effectbeoordeling ten opzichte van die in het MER Polderwijk.

In de volgende paragraaf geeft de Commissie enkele aanbevelingen voor het aspect natuur, aanvullend op de notitie reikwijdte en detailniveau. Voor de overige aspecten volstaat de in de notitie reikwijdte en detailniveau beschreven werkwijze.

4.2 Natuur

Het MER moet duidelijk maken welke gevolgen de voorgenomen activiteit, in cumulatie met andere activiteiten, kan hebben voor de natuur. Schets in het MER een algemeen beeld van de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en de effecten op de natuur in het studiegebied. Voor zover effecten reeds beschreven staan in het MER Polderwijk en relevant zijn voor onderhavig MER, adviseert de Commissie daarvan een samenvattend overzicht te geven met korte toelichting.

Besteed in het MER in het bijzonder aandacht aan de effecten die voortkomen uit de toename van het (recreatieve) vaarverkeer. Relevant is dat hierdoor verstoring van kenmerkende flora en fauna op het Wolderwijd, Nuldernauw en de Blauwe Diamant kan toenemen. Besteed daarnaast aandacht aan lichtverstoring door de inrichting van het Havenkwartier naar het Wolderwijd en Nuldernauw.

4.2.1 Gebiedsbescherming²

Beschrijf de mogelijke invloed van het voornemen op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en de ecologische hoofdstructuur (EHS)³. Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status weer.

Bepaal ook voor activiteiten die niet in of direct naast een beschermd gebied liggen, in hoeverre het voornemen invloed kan hebben – al dan niet in cumulatie met andere activiteiten of handelingen – op een beschermd gebied (externe werking). Betrek hierbij de overkoepelende Passende Beoordeling die gemaakt is in het kader van het project Integrale Inrichting Veluwerandmeren (IIVR).

Natura 2000-gebieden

Beschrijf in het MER voor het Natura 2000-gebied Wolderwijd en Nuldernauw:

- de instandhoudingsdoelstellingen⁴ voor de verschillende soorten en habitats en of sprake is van een behoud- of verbeterdoelstelling;
- De ruimtelijke situering van functiegebieden van soorten in het studiegebied en de verdeling van aantallen over de functiegebieden;
- de actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit⁵ van habitattypen en leefgebieden voor soorten;
- de actuele en verwachte populatieomvang van soorten aan de hand van meerjarige trends.

Onderzoek of er gevolgen voor het Natura 2000-gebied zijn. Als op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat het voornemen afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor het/de Natura 2000-gebied(en), geldt dat een passende beoordeling opgesteld moet worden, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied⁶.

Onderzoek, indien van toepassing, in de passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast⁷. Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen

² Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de Natuurbeschermingswet 1998 en de specifieke gebiedsbescherming.

³ Let op: naast Natura 2000 en de EHS gebieden zijn er andere beschermde gebieden, zoals beschermde natuurmonumenten (art. 10 Natuurbeschermingswet 1998), beschermde leefomgevingen (art. 19 Flora- en faunawet) en gebieden die vanwege internationale verdragen daartoe zijn aangewezen (art. 27 Natuurbeschermingswet 1998). Elk gebied kent zijn eigen beschermingsregime.

⁴ Voor de Vogelrichtlijngebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen, te vinden in de aanwijzingsbesluiten van deze gebieden. Op dit moment lopen procedures om Natura 2000-gebieden aan te wijzen: de Habitatrictlijngebieden worden daarmee aangewezen en de Vogelrichtlijngebieden worden opnieuw aangewezen. Hiervoor worden eerst ontwerp-aanwijzingsbesluiten genomen en vervolgens definitieve aanwijzingsbesluiten. Beschrijf in het MER, indien van toepassing, de instandhoudingsdoelstellingen van de Vogelrichtlijngebieden en, indien van toepassing, de instandhoudingsdoelstellingen uit de ontwerp-aanwijzingsbesluiten. In de (concept)beheerplannen worden deze per gebied uitgewerkt in omvang, ruimte en tijd.

⁵ Zie voor een kenschets, definitie en kwaliteitseisen van habitattypen en de ecologische vereisten van soorten de profielendocumenten van LNV.

⁶ Art. 19f Natuurbeschermingswet 1998.

⁷ Uit de huidige lijn in de jurisprudentie volgt dat dit het geval is wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat er geen schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken zijn.

dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets⁸ met succes wordt doorlopen⁹.

Een belangrijke afweging en discussiepunt ten tijde van de m.e.r. voor de Polderwijk was of lichthinder veroorzaakt door de nieuwe wijk mogelijk tot significante effecten zou kunnen leiden op kwalificerende vogelsoorten in het Wolderwijd. Destijds is op basis van toen beschikbare gegevens over de verspreiding van vogels en wetenschappelijk onderzoek beoordeeld dat lichthinder niet tot significante effecten kon leiden. De Commissie beveelt aan deze uitkomst tegen het licht te houden van de huidige stand van wetenschappelijk onderzoek en recente aantalontwikkeling van kwalificerende soorten in het gebied.

Ecologische hoofdstructuur

Beschrijf voorzover effecten op de EHS kunnen worden verwacht de EHS-gebied(en) en de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Onderzoek welke gevolgen het initiatief op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft. Voor de EHS geldt volgens de Nota Ruimte een 'nee-tenzij' regime. Geef aan hoe het 'nee-tenzij' regime provinciaal is uitgewerkt in een toetsingskader¹⁰. Beschrijf bij eventuele gevolgen welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden.

4.2.2 Soortenbescherming¹¹

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt¹². Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten¹³ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats¹⁴. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

-
- ⁸ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:
- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
 - D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
 - C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?
- ⁹ Art. 6, lid 3 en 4 Habitatrictlijn, geïmplementeerd in art. 19g en 19h Natuurbeschermingswet 1998.
- ¹⁰ Per provincie is een toetsingskader en compensatieregeling EHS vastgesteld, dat in principe past binnen de nationale Nota Ruimte en de Spelregels EHS.
- ¹¹ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.
- ¹² Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrictlijn-/ bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels.
- ¹³ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.
- ¹⁴ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

5. Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven' en 'leemten in milieu-informatie' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

Verduidelijk het voornemen door, waar mogelijk, gebruik te maken van kaartmateriaal, foto's en andere visualisaties. Maak gebruik van recent topografisch kaartmateriaal met een duidelijke legenda en goed leesbare topografische namen.

De Commissie wijst op het belang van een goed (zelfstandig) leesbare samenvatting met het oog op de communicatie richting derden.

Het bevoegd gezag moet bij het besluit aangeven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling om in het MER reeds een aanzet te geven voor een evaluatieprogramma en daarbij een verband te leggen met de geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden. Besteed in de aanzet tot het evaluatieprogramma aandacht aan het herstel en de ontwikkeling van de dijkvegetaties.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeewolde

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van Zeewolde

Besluit: vaststellen bestemmingsplan 'Havenkwartier'

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D12.1

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit:

Aanpassing van een primaire waterkering en aanleg van een schutsluis ten behoeve van de realisatie van de woonwijk Havenkwartier.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Zeewolde Actueel van: 27 juli 2010

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 28 juli 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 12 juli 2010

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 1 oktober 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

dr. ir. G. Blom

drs. J.A.M. Eilering/drs. P.J. Jongejans (werkgroepsecretaris)

dr. F.H. Everts

drs. F. Wijnants

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Notitie reikwijdte en detailniveau Havenkwartier, code 098009.01, 25 juni 2010;
- Nadere afweging MER-plicht Polderwijk 2010, 17 juni 2010.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Havenkwartier Zeewolde

In de gemeente Zeewolde wordt, als onderdeel van de Polderwijk, de komende jaren het Havenkwartier gerealiseerd. Naast een woongebied vormt het Havenkwartier een belangrijke schakel in de vaarroute vanuit de Flevopolder naar het Wolderwijd en de Randmeren. In het gebied wordt een schutsluis gerealiseerd en wordt de primaire waterkering aangepast en mogelijk verlegd. Ten behoeve van deze ontwikkelingen wordt een nieuw bestemmingsplan vastgesteld, waarvoor de plan-m.e.r.-procedure wordt doorlopen.

ISBN: 978-90-421-3136-1

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

